

vedení pozemkové reformy. Touto bude uskutočnený spravodlivý požiadavok ľudu, aby pôda dostala sa do rúk toho, kto na nej pracuje. Podporujte a kontrolujte prácu roľníckych komisií. Majte na zreteli v prvom rade ten národohospodársky záujem, aby bola všetka pôda nech je v akejkoľvek držbe riadne obrobená. Predlžovaním otázky dočasného vlastníctva pôdy nesmie byť zanedbaný prvoradý požiadavok maximálneho prevedenia osevu a sadby.

Všetka poľnohospodárska pôda (role, vinohrady, záhrady a pod.) musia byť riadne obhospodárené a obrobené prinajmenej v tom rozsahu, ako boli v roku 1944.

Majitelia pozemkov alebo ich nájomníci sú za obrobenie pôdy zodpovední. Ak majiteľ alebo nájomca pôdy nie je prítomný, povinný je Národný výbor, alebo utvorená komisia postarať sa o riadne obrobenie na účet majiteľa, alebo nájomcu. Ak majiteľ alebo nájomca nie je v stave z rôznych príčin pôdu obrobiť, Národný výbor je povinný postarať sa o pomoc k obrobeniu pôdy. Pôda, ktorá nebude riadne a včas obrobená z viny majiteľa, prepadá v prospech štátu, bude konfiškovaná a pridelená iným roľníkom. Ak sa tak stane z viny nájomcu, nájomnú zmluvu prehlási NV za neplatnú a určí iného nájomcu.

8. Vynaložte všetko úsilie na zaistenie zásobovania obyvateľstva. Riadte sa pokynmi a nariadeniami ústredných úradov, ale aj z vlastnej iniciatívy podniknite všetko, čo je vo Vašich silách. Preveďte súpis zásob v jednotlivých domácnostiach. Kontrolujte, či údaje Vám zhlásené, sú skutočné. Príkladne trestajte tých, ktorí ukrývaním zásob hatia organizované vedenie verejného zásobovania. Trvajte na tom, aby mlyny zahájily prácu. Kontrolujte cenovú hladinu. Trestajte predražovateľov trestami peňažnými i trestom na slobode, nariadte predražovaný tovar zhabať.

Stojíte pod kontrolou ľudu!

9. Postupujte vo všetkých otázkach tak, ako to vyžaduje záujem ľudu. Neizolujte sa od ľudu. Umožnite ľudu, aby mohol nahliadnuť do Vašej práce. Choďte medzi ľud! Musíte poznať všetky nedostatky, chyby a ťažkosti. Ťažkostí sa neľakajte — je Vaším zodpovedným úkolom odstrániť ich. Členstvo v NV Vás zaväzuje pracovať v tomto ťažkom vojnovom čase bez odychu!

Sprístupnite plenárne zasadnutia NV verejnosti. Usilujte sa o kontakt s ľuďmi nielen na verejných shromaždeniach a na slávnostných zasadaniach, ale v každom okamihu svojej práce. Buďte skutočnými reprezentantmi vôle ľudu. Ľud má právo vidieť ako rozhodujete a má právo tých členov NV, ktorí nekonajú dľa jeho vôle odvolať — vymôcť ich sosadenie kedykoľvek.

Upevnite svoju autoritu a autoritu SNR dôstojným a zodpovedným konaním všetkých povinností, ktoré z Vášho postavenia vyplývajú.

Povereníctvo SNR pre veci vnútorné

ŠSÚA Bratislava, PV II. odbor, čj. 3111/1945. Orig.

[230]

1945, 29. duben. Praha. — Pokyny ilegální komunistické organizace „Žižka 2“ všem místním organizacím a bojovým skupinám Komunistické strany Československa v Praze o nutnosti vytvořit nové ústřední vedení strany.¹

¹ „Žižka 2“ byla jednou z ilegálních pražských organizací KSČ, které se zvláště od začátku roku 1945 rychle rozrůstaly. Největší z nich byly v této době organizace Aktiv, která vydávala dokonce dva časopisy „Aktiv“ a „Do boje“, a organizace Plamen svobody, která vydávala stejnojmenný časopis a měla spojení na partyzány na Benešovsku.

Soudruzi!

Události se valí nečekaným tempem. Musíme se připravit na to, že z ilegality vstoupíme do legality. Košická vláda je zákonnou vládou, uznanou velmocemi a v této vládě má KSČ své zastoupení.

V Praze pracuje několik organizací, vykonávajících prozatím funkce ústředního výboru a je zmatek v Národních výborech. To dělá dojem nejednotnosti.

Do událostí nejbližší budoucnosti musí strana vstoupit jako jednotlivý celek s bezvadně fungujícím politickým aparátem. Proto musí být ihned, jak bude možné, zvolen Ústřední výbor KSČ pro Velkou Prahu. Za účelem této volby musí být svolána schůze zástupců místních organizací a bojových skupin KSČ. Půjde-li to legálně, bude schůze svolána rozhlasem nebo podobným způsobem. Nebude-li to ještě legálně možné, musí být udržováno spojení mezi jednotlivými organizacemi spojkami kolem celé Prahy, aby jedna organizace nezkřížila práci druhé.

Podle zkušeností bude pak strana jmenovati své delegáty do Národních výborů a jiných organizací, které případně vzniknou. Tím delegáty nabudou autority. Budou pak vystupovati v Národních výborech až do provedení řádných voleb.

Organisace KSČ Žižka 2.

AÚD KSČ. 1945/810. Cykl. leták. Též K. Bartošek, Pražské povstání 1945, Praha 1960, str. 123.

Provolání skupiny „Žižka 2“ ukazuje, v jak obtížné situaci se ocitla KSČ na konci války. Na jaře 1945 utrpěla totiž KSČ v okupovaných českých zemích těžké ztráty. Po velkém zatýkání na Moravě bylo 7. března 1945 zatčeno gestapem celé vedení pražského kraje v čele s členem ÚV KSČ Frant. Šiškou a dalších 50 funkcionářů v Praze a na venkově, hlavně na Berounsku. Většina zatčených komunistů byla 2. května 1945 na přímý rozkaz K. H. Franka popravena v Terezíně.

Zatýkání komunistických funkcionářů na jaře 1945 zasáhlo takové množství organizací, že skoro všechny ilegální spoje KSČ byly buď rozbity nebo musely být z konspirativních důvodů přerušeny. Tím byly vážně narušeny přípravy KSČ k poslednímu rozhodnému střetnutí s okupanty. Jednotlivé stranické skupiny však svoji činnost nepřerušily. Snažily se tehdy navázat spojení, zpřetrhaná jarním zatýkáním. (Viz např. výzvy ke sjednocení ilegálních stranických skupin a k vytvoření ústředního vedení strany, otištěné v časopise „Do boje“ v březnu 1945 — AÚD KSČ Praha, 1945/166.) Brzo bylo vytvořeno nové vedení pražského kraje a z velké části obnoveno spojení na venkov. Byl vytvořen i pražský ústřední národní výbor, v jehož čele byl komunist dr. Vacek.

Na schůzce členů Prozatímního ÚV KSČ, která se konala 24. nebo 25. dubna 1945, (přesné datum se nepodařilo zjistit), a které se zúčastnili Vl. Koucký, J. Knap a J. Smrkovský, bylo dohodnuto, že je nutno rozšířit Českou národní radu, aby její složení odpovídalo Národní frontě podle složení košické vlády. Současně měly být národní výbory vytvářené podle dřívějších pokynů i na závoděch, přetvořeny na závodní rady a podřízeny Ústřední radě odborů [AÚD KSČ Praha, 1945/669]. 29. dubna 1945 — tedy tentýž den, kdy vyšlo svolání skupiny „Žižka 2“, se konala schůze ilegálního ÚV KSČ, na níž byly definitivně rozděleny úkoly pro poslední období ilegální práce a pro připravované povstání. Bylo dohodnuto, že J. Smrkovský se zúčastní práce v ČNR jako její místopředseda, L. Čivrný měl řídit její tiskovou činnost. V. David byl pověřen, aby organizoval dělnické milice, zajistil ochranu veřejných budov a závodů v Praze a pracoval ve vojenské sekci ČNR. Vl. Koucký byl pověřen vedením tisku KSČ a J. Knap měl pečovat o organizační otázky KSČ a dále pracovat v revolučních odborech. Na této schůzce byla schválena i kandidatura prof. A. Pražáka na předsednictví v ČNR. Současně ÚV KSČ projednal i další otázky týkající se ČNR, zejména otázku zastoupení ostatních politických stran [Vl. Koucký, Ilegální KSČ a pražské povstání, str. 15—16.] Návrhy KSČ byly ještě téhož dne projednány a přijaty Ústřední radou odborů a současně schváleny i na schůzi České národní rady.

Poslední týden před pražským povstáním byl pro vedení KSČ týdnem horlivé činnosti. Důležité bylo sestavení České národní rady, zřízení vojenskopolitické sekce, určení pověřenců pro ústřední úřady a vedoucích různých komisí jako zdravotnictví, zásobování, dopravy, zplnomocněnce pro Národní banku. Jednalo se rovněž o zbraň. Byla provedena také mobilizace lékařů a personálu zdravotní služby, zajištěno telefonní spojení. Těsně v předvečer povstání se IV. ilegální ÚV KSČ sešel společně se členy krajského výboru KSČ v Praze. Na schůzi 4. května byly prodiskutovány všechny nezbytné přípravy k mobilizaci pražského lidu a přípravě ozbrojeného povstání. V sobotu dne 5. května ráno se pak konala v budově Bratrství na Tylově náměstí v Praze poslední velká konference zástupců závodů za účasti sta delegátů, na níž přednesl J. Smrkovský poslední pokyny KSČ před započatím bojové akce.